

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ ТА ОБЛІКУ

ПОГОДЖЕНО

декан факультету фінансів та обліку

Андрій КІЗИМА

2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. проректора з навчально-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

«31» 08 2023 р.

ПРОГРАМА

атестаційного екзамену

для випускників ступеня освіти «бакалавр»

галузі знань 07 «Управління та адміністрування»

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

освітньої програми: «Облік і оподаткування»

Розглянуто та схвалено на засіданні

Групи забезпечення спеціальності обліку і
оподаткування

протокол № 1 від 30.08.2023 р.

Голова ГЗС Руслан БРУХАНСЬКИЙ

Тернопіль 2023

Програма атестаційного екзамену складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування», затвердженої Вченою радою ЗУНУ.

Програму підготували: к.е.н., доцент Наталія ПОЧИНОК

к.е.н., доцент Володимир ФАРІОН

Програма обговорена і затверджена на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 28.08.2023 р.

В. о. завідувача кафедри
обліку і оподаткування

Зеновій ЗАДОРОЖНИЙ

1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

1.1. Загальні положення

Атестація – це встановлення відповідності результатів навчання (наукової або творчої роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньої (наукової, освітньо-творчої) програми та/або вимогам програми єдиного державного атестаційного іспиту.

Атестація осіб на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти включає атестаційний екзамен.

Атестаційний екзамен зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування», освітньої програми «Облік і оподаткування» яка є складовою навчально-виховного процесу, проводиться на завершальному етапі навчання студентів за ступенем освіти «бакалавр».

Мета екзамену – оцінка рівня професійних знань та практичних навиків випускників. Екзамен проводиться з метою комплексної перевірки рівня теоретичної підготовки бакалаврів з частини програмного матеріалу загальнотеоретичних і спеціальних економічних дисциплін, їх готовності до самостійної роботи, вміння аналізувати і вирішувати конкретні економічні завдання з обліку та оподаткування.

Підсумки складання екзамену є основою для присвоєння студентам-випускникам кваліфікації «Бакалавр з обліку і оподаткування» і видачі диплому встановленого зразка для набуття відповідного ступеня вищої освіти.

Атестаційний екзамен передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу в цілому, здатності творчо використовувати накопичені знання та уміння, формувати власне ставлення до певної проблеми тощо.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою. Оцінка студенту за атестаційний екзамен виставляється за національною шкалою та за шкалою ECTS.

Відповідь на кожне запитання білета оцінюється окремою оцінкою «відмінно», «добре», «задовільно» чи «незадовільно». Загальна оцінка за відповідь підраховується як середньоарифметичне значення оцінок, отриманих з кожного питання білета і виставляється на закритому засіданні атестаційної комісії шляхом відкритого голосування по кожному студенту. Студенту виставляється оцінка, за яку подано більшість голосів. За рівної кількості голосів вирішальним є голос голови АК. Оцінка «відмінно» може бути поставлена лише у тому випадку, якщо жодне із запитань екзаменаційного білета не оцінено нижче оцінки «добре».

При оцінюванні знань студентів використовуються наступні критерії.

Оцінка «відмінно» (за системою ECTS – А) виставляється, якщо студент при відповіді на теоретичні питання екзаменаційного білету чітко і послідовно викладає матеріал, виявляє всебічні, ґрунтовні, систематизовані знання програмного матеріалу з усіх дисциплін, виявляє творчий підхід до засвоєного матеріалу, правильно розв'язав практичне завдання, має пояснення до кожного етапу розв'язування, а також чітко і логічно відповів на поставлені екзаменаторами запитання. Студент має стійкі системні знання з дисциплін, уміє їх узагальнювати та продуктивно використовує на творчому рівні, вільно володіє науковою термінологією.

Оцінка «добре» (за системою ECTS – В) ставиться у випадку, коли при відповіді на теоретичні питання, студент допустив окремі неточності несуттєвого характеру за умови, що принципові моменти запитань були розкриті правильно. Студент дав відповіді на всі питання білету, має досить високий рівень основних знань з фахових дисциплін, аргументовано обирає шляхи розв'язування теоретичних проблем, уміє застосовувати навчальний матеріал у стандартних ситуаціях, аналізує навчальну інформацію на аналітико-синтетичному рівні. Задача білету розв'язана, але нераціонально або не має пояснень, при розв'язанні практичного завдання допущені лише арифметичні помилки.

Оцінка «добре» (за системою ECTS – С) ставиться, якщо відповідаючи на білет, студент допускає несуттєві неточності і не може чітко відповісти на поставлені у білеті запитання, залишаючи тим самим нерозкритим до 25% їх змісту. Задача білета, в основному, розв'язана, з незначними помилками, нераціонально, без пояснень. Допущені несуттєві

помилки при розв'язанні задачі усуваються самим студентом, коли на помилки вказує екзаменатор.

Оцінка «задовільно» (за системою ECTS – D) виставляється коли студентом недостатньо повно та нечітко викладається матеріал, спостерігається неглибоке знання основного матеріалу, у відповіді допускаються суттєві неточності та порушується логіка викладу матеріалу, в зв'язку з чим до 30% змісту білета залишається нерозкритою. Виникають складності при виконанні практичного завдання. Задача розв'язана неповністю, але шляхи розв'язання обрані вірно. При розв'язанні практичного завдання допущені помилки і порушена логіка їх розв'язання, що вплинуло на результат та правильність висновків.

Оцінка «задовільно» (за системою ECTS – E) виставляється, якщо під час відповіді допущено ряд суттєвих помилок, або коли студент не розкриває до 50% змісту питань білета. На додаткові запитання екзаменатора відповідає теж в межах 45–50%. При розв'язанні практичного завдання допущені помилки і порушена логіка їх розв'язання, що вплинуло на результат та правильність висновків. При нагадуванні екзаменатором назв, необхідних для розв'язання задачі коефіцієнтів, інших показників тощо, студент самостійно згадує їх суть і швидко знаходить правильне вирішення практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (за системою ECTS – FX) виставляється студенту у випадку наявності лише фрагментарних знань з фахових дисциплін, не освоїв значної частини матеріалу, який винесено на екзамен, погано засвоїв основні принципи положення курсу, наявні грубі та суттєві помилки при викладенні теоретичних питань. Практичне завдання невиконане взагалі або виконане із значними помилками. На логічні запитання екзаменатора та членів АК за програмою АЕ студент часто не знає правильної відповіді. Не знає базових категорій та економічних показників, інших фундаментальних формул, потрібних для розв'язання практичного завдання.

Шкала оцінювання використовується для спрощення переведення оцінок отриманих за системою ECTS, національною системою і 100-бальною шкалою ЗУНУ. Підсумкова оцінка з дисципліни у балах (шкала ЗУНУ) переводиться у чотирибальну (державну) шкалу та оцінку за шкалою ECTS.

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За державною (національною) шкалою	За шкалою ECTS
90–100	Відмінно	A (відмінно)
85–89	Добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	Задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

Студентам, які не склали атестаційного екзамену з поважних причин, підтверджених документально, ректором університету може бути надана можливість складання екзамену під час підготовки до інших державних екзаменів, а також захисту дипломної роботи.

Результати екзамену оформляються протоколами і підписуються головою і членами АК. Протоколи засідання Атестаційної комісії, залікові книжки з проставленими в них оцінками підписуються головою і членами комісії.

Результати атестаційного екзамену оголошуються студентам у день його проведення після оформлення протоколів Атестаційної комісії. При цьому дається загальна оцінка

відповідей студентів, відзначаються найбільш яскраві з них, характеризується рівень фахової підготовки студентів загалом.

Після закінчення роботи Атестаційної комісії її голова складає звіт. Підсумки атестаційного екзамену обговорюються на засіданнях Вченої ради факультету фінансів та обліку, кафедри обліку і оподаткування.

1.2. Порядок проведення атестаційного екзамену

До атестаційного екзамену допускаються студенти, які закінчили вивчення всіх теоретичних дисциплін, склали всі заліки та екзамени, захистили курсові роботи згідно з навчальним планом бакалавра.

Екзамен приймає Атестаційна комісія (АК). Склад АК і порядок її роботи затверджуються наказом по університету. Розклад проведення екзамену затверджується навчальним управлінням і доводиться до відома студентів не пізніше, як за місяць до його початку. Результати роботи АК оформляються протоколами.

Атестаційний екзамен проводиться на відкритому засіданні комісії за наявності не менше трьох її членів; на засіданні комісії можуть бути присутні представники ректорату, деканату та громадських організацій університету.

Атестаційний екзамен проводиться усно у формі відповідей на питання білета. У процесі підготовки відповідей студент може користуватися навчальними програмами з відповідних курсів. Тривалість атестаційного екзамену одного студента – не більше 15 хвилин. Тривалість засідання Екзаменаційної комісії не повинна перевищувати шести годин на день.

До початку екзамену група студентів, які складають його за розкладом у цей день, запрошується в аудиторію, де відбувається засідання АК.

Голова комісії вітає студентів з початком екзамену, знайомить їх зі складом АК і коротко пояснює порядок її роботи.

Враховуючи режим роботи комісії, до екзамену запрошуються одночасно не більше 5-ти студентів. Кожному з них для підготовки відповідей виділяють окремий стіл. Необхідні записи студент робить на стандартних аркушах, що видаються комісією.

Після підготовки студента, комісією заслуховуються його відповіді. Члени комісії, з дозволу голови АК, мають право задавати додаткові запитання. Методично доцільно задавати питання після відповідей студента на всі запитання екзаменаційного білета.

Якщо студент допускає у відповіді помилки, його треба обов'язково поправляти. При необхідності можна супроводжувати свої зауваження короткими поясненнями, щоб запобігти можливим повторенням аналогічних помилок у наступних відповідях студента.

Додаткові питання члени комісії задають на екзамені за таких обставин:

- відповідь студента недостатньо повна, позбавлена логічності й визначеності;
- у відповіді допущені суттєві помилки;
- виникають сумніви в оцінці знань студента.

Запитання треба чітко сформулювати. Члени комісії повинні пам'ятати про необхідність підтримки на екзамені невимушеної, доброзичливої обстановки, яка сприятиме спокійній підготовці студентів до відповідей.

Разом з тим, важливо органічно поєднувати на атестаційному екзамені високу вимогливість і об'єктивність в оцінках, індивідуальний підхід до студентів у визначенні рівня їх знань з фахових дисциплін.

1.3. Структура екзаменаційного завдання

Всього екзаменаційних білетів – 30. В екзаменаційний білет атестаційного екзамену включено всього 4 питання, в тому числі: 3 теоретичні питання та 1 практичне завдання (розрахунково-аналітична задача), що дозволяє перевірити сформованість відповідних умінь та навиків студентів.

Структура білета освітньої програми: «Облік і оподаткування».

1. Теоретичне питання: Фінансовий облік + Управлінський облік.

2. Теоретичне питання: Облік і звітність в державному секторі економіки + Галузевий бухгалтерський облік.

3. Теоретичне питання: Контроль і аудит + Звітність і фінансовий аналіз.

4. Практичне завдання: Фінансовий облік + Управлінський облік.

1.4. Перелік дисциплін, що включені до екзамену

Програма атестаційного екзамену включає дисципліни циклу професійної підготовки (Фінансовий облік, Управлінський облік, Контроль і аудит, Звітність і фінансовий аналіз, Облік і звітність в державному секторі економіки, Галузевий бухгалтерський облік.).

1.5. Порядок проведення консультацій

З метою належної підготовки студентів до атестаційного екзамену необхідним є проведення консультацій.

На консультації студентів ознайомлюють із основними вимогами, що висуваються на екзамен, з переліком питань, які включаються в екзаменаційні білети на підставі програм навчальних курсів з відповідних дисциплін, пропонуються методичні рекомендації з організації самостійної роботи в період підготовки до атестаційного екзамену, зокрема які основні законодавчі та нормативні джерела необхідно опрацювати, інструктивні матеріали, методичні рекомендації з питань обліку та аудиту, підручники, навчальні посібники, опорні конспекти лекцій, публікації в газетах і журналах. Зазначаються основні зміни, які відбулися у законодавстві та нормативних актах, що пов'язані з дисциплінами, які виносяться на екзамен.

Звертається увага також на алгоритми розв'язку типових практичних завдань з фахових дисциплін, які будуть передбачені на екзамені.

На консультації викладач розповідає студентам:

- про принципи групування питань в екзаменаційних білетах;
- про місце (аудиторії), час та порядок проведення екзамену;
- про режим роботи в дні підготовки до екзамену;
- про методичні вказівки до підготовки і проведення атестаційного екзамену.

Консультація має на меті надати студентам допомогу у вивченні найбільш складних питань з фахових дисциплін.

Викладач рекомендує студентам заздалегідь сформулювати питання, на які вони бажають отримати додаткові пояснення. Це, зрозуміло, не виключає можливості для кожного студента задавати свої питання під час проведення консультації. Окрім групових консультацій, в міру необхідності, проводяться й індивідуальні.

2. Перелік питань, що виносяться на екзамен

2.1. ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК

Організаційні та методичні аспекти фінансового обліку.

Сутність бухгалтерського обліку, сфера застосування, мета і завдання. Структура курсу «Фінансовий облік» та її обґрунтування.

Фінансова звітність як продукт інформаційної системи «Фінансовий облік». Склад, зміст фінансової звітності, призначення окремих звітних форм. Використання показників фінансової звітності для аналізу фінансово-майнового стану підприємства внутрішніми та зовнішніми користувачами.

Нормативно-правове регулювання фінансового обліку в Україні. Загальна характеристика НП(С)БО, їх види, структура. Система оподаткування та її вплив на побудову фінансового обліку. Поняття облікової політики підприємства як внутрішнього нормативного документу.

Принципи побудови фінансового обліку. Їх суть, приклади застосування.

Загальна схема ведення фінансового обліку на рахунках бухгалтерського обліку.

Облік грошових коштів.

Поняття грошових коштів. Облік готівкових грошових коштів. Ліміт каси і порядок його розрахунку. Аналітичний та синтетичний облік касових операцій. Основні принципи дотримання касової дисципліни.

Облік операцій на поточних рахунках в банках в національній валюті. Перевірка і опрацювання виписки банку. Синтетичний облік операцій на поточному та інших рахунках в банках. Облік розрахунків банківськими корпоративними спеціальними платіжними засобами. Спеціальні рахунки в національній та іноземній валюті.

Облік іноземної валюти. Курсові різниці, їх розрахунок та облік. Облік придбання та реалізації іноземної валюти. Облік безготівкових розрахунків в іноземній валюті.

Облік інших грошових коштів: грошових коштів в дорозі, грошових документів та електронних грошей, номінованих в національній валюті.

Облік дебіторської заборгованості.

Поняття та види дебіторської заборгованості. Оцінка поточної та довгострокової дебіторської заборгованості, порядок її відображення у фінансовій звітності.

Облік дебіторської заборгованості за товари, роботи й послуги. Порядок розрахунку та облік сумнівних боргів. Облік дебіторської заборгованості, забезпеченої векселем. Облік розрахунків з іншими дебіторами. Облік підзвітних сум та розрахунків з підзвітними особами. Облік розрахунків за відшкодуванням завданих збитків.

Довгострокова дебіторська заборгованість та її відображення в обліку.

Облік необоротних матеріальних активів та нематеріальних активів.

Поняття та види необоротних матеріальних активів та нематеріальних активів. Оцінка основних засобів, інших необоротних матеріальних та нематеріальних активів. Об'єкти обліку основних засобів. Порядок формування первісної вартості основних засобів залежно від джерел їх надходження.

Облік надходження основних засобів у результаті будівництва, придбання у постачальників, безоплатного одержання, обміну, внеску до статутного капіталу.

Методи нарахування амортизації і облік зносу основних засобів. Переваги й недоліки методів нарахування амортизації.

Облік витрат на проведення ремонтів та інших поліпшень основних засобів. Облік оренди основних засобів.

Облік вибуття та ліквідації основних засобів. Облік результатів від ліквідації основних засобів. Облік реалізації та іншого вибуття основних засобів.

Облік малоцінних необоротних матеріальних активів.

Інвентаризація та переоцінка основних засобів та інших необоротних матеріальних активів.

Облік надходження нематеріальних активів, проведення їх інвентаризації та

переоцінки, нарахування амортизації та відображення в обліку вибуття. Облік гудвілу, відстрочених податкових активів та інших необоротних матеріальних активів.

Облік фінансових інвестицій.

Поняття та види фінансових інвестицій. Оцінка фінансових інвестицій при надходженні і на дату балансу.

Види і облік короткострокових фінансових інвестицій: придбання, погашення, реалізації. Облік довгострокових фінансових інвестицій за справедливою вартістю. Облік довгострокових фінансових інвестицій за амортизованою собівартістю, розрахунок ефективної ставки відсотка, амортизації премії і дисконту. Облік довгострокових фінансових інвестицій за методом участі в капіталі.

Облік виробничих запасів.

Поняття та види виробничих запасів. Оцінка виробничих запасів при надходженні, вибутті, на дату балансу. Облік та розподіл транспортно-заготівельних витрат.

Аналітичний облік надходження і витрачання виробничих запасів. синтетичний облік руху виробничих запасів. Облік розрахунків з постачальниками.

Інвентаризація виробничих запасів і відображення її результатів в обліку. Облік переоцінки запасів.

Особливості обліку малоцінних і швидкозношуваних предметів.

Облік персоналу, праці та її оплати.

Правові та організаційні основи оплати праці на підприємстві.

Системи та форми оплати праці.

Особовий склад підприємства та облік використання робочого часу.

Документальне оформлення нарахування заробітної плати залежно від систем і форм оплати праці, типів підприємств.

Порядок нарахування заробітної плати за відпрацьований час і виконаний обсяг робіт. Порядок розподілу заробітної плати при бригадній формі організації праці.

Документальне оформлення і порядок нарахування заробітної плати за невідпрацьований час. Порядок надання, види відпусток. Розрахунок виплат за час відпустки. Методика нарахування лікарняних. Порядок нарахування інших виплат за середнім заробітком.

Облік утримань із заробітної плати.

Обов'язкові утримання. Військовий збір. Податок на доходи фізичних осіб. Податкова соціальна пільга, її розмір, можливості застосування. Порядок оподаткування окремих виплат (допомоги, подарунки і т.п.). Звітність із ПДФО та військового збору (заповнення та подання).

Необов'язкові утримання. Утримання за виконавчими листами. Утримання за ініціативою підприємства та за ініціативою працівника.

Аналітичний та синтетичний облік розрахунків з персоналом підприємства.

Порядок нарахування та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ). Мінімальна заробітна плата та база нарахування ЄСВ. Нарухування ЄСВ роботодавцями в різних ситуаціях. Звітність з ЄСВ: форми і строки подання.

Облік зобов'язань

Загальні поняття про зобов'язання й забезпечення, їх класифікація, оцінка та умови визнання.

Облік розрахунків з постачальниками і підрядниками. Документальне оформлення вексельних операцій і облік короткострокових векселів виданих.

Структура платежів до бюджету та облік їх розрахунків. Облік розрахунків за непрямыми податками. Особливості обліку податкових зобов'язань та податкового кредиту з податку на додану вартість. Порядок реєстрації податкових накладних / розрахунків корегувань до податкових накладних в ЄРПН. Облік розрахунків за прямими податками.

Облік розрахунків за іншими операціями. Розрахунки за нарахованими дивідендами. Розрахунки за авансами отриманими. Структура внутрішньогосподарських розрахунків та їх облік. Облік розрахунків за нарахованими відсотками.

Загальні принципи кредитування підприємств та облік короткострокових і довгострокових кредитів банку.

Облік довгострокових векселів у національній та іноземній валюті.

Облік довгострокових зобов'язань за облігаціями, та з оренди.

Облік поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями.

Облік податкових та інших довгострокових зобов'язань.

Облік витрат діяльності

Визнання витрат, об'єкти та завдання їх обліку. Класифікація витрат.

Структура прямих витрат та їх облік. Структура загальновиробничих витрат та порядок їх розподілу. Облік браку та витрат на його виправлення. Облік витрат допоміжних виробництв. Облік незавершеного виробництва. Зведений облік витрат на виробництво.

Облік витрат періоду основної діяльності (адміністративних витрат, витрат на збут та інших витрат операційної діяльності).

Облік витрат майбутніх періодів.

Облік фінансових витрат. Облік витрат від участі в капіталі. Облік витрат іншої звичайної діяльності.

Облік готової продукції та її реалізації.

Готова продукція, її характеристика та класифікація. Документальне оформлення руху готової продукції.

Облік випуску готової продукції, виконання робіт, послуг. Облік готової продукції на складі та його зв'язок з обліком у бухгалтерії. Облік реалізованої продукції.

Облік доходів і фінансових результатів видів діяльності

Поняття доходів, їх склад та оцінка. Порядок визнання та облік доходів від реалізації продукції. Облік інших операційних доходів. Облік доходів фінансової діяльності. Порядок формування та облік доходів від інвестиційної діяльності. Облік доходів від іншої діяльності. Формування фінансових результатів діяльності підприємства. Облік доходів майбутніх періодів.

Облік власного капіталу

Капітал підприємства та його структура. Порядок формування статутного, пайового та іншого зареєстрованого капіталу та його облік на підприємствах різних форм власності. Облік неоплаченого та вилученого капіталу. Облік капіталу в дооцінках, додаткового та резервного капіталу. Облік формування нерозподіленого прибутку та непокритих збитків. Облік забезпечення майбутніх витрат і платежів. Облік цільових надходжень та цільового фінансування.

Технологія складання фінансової звітності.

Структура фінансової звітності: склад та підготовка інформації.

Підготовчі роботи та техніка складання балансу (звіту про фінансовий стан).

Методика складання звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід). Формування показників фінансових результатів від операційної, фінансової та іншої звичайної діяльності. Відображення витрат за елементами. Порядок розрахунку прибутковості акцій.

Формування звіту про рух грошових коштів. Відображення руху грошових коштів у результаті операційної діяльності, інвестиційної діяльності, фінансової діяльності. Розрахунок зміни величини грошових коштів за звітний період.

Складання звіту про власний капітал. Відображення різних змін капіталу: переоцінка активів, розподіл прибутку, внески учасників, вилучення капіталу, інші зміни в капіталі.

Порядок формування Приміток до річної фінансової звітності.

Порядок формування Звіту за сегментами діяльності.

Консолідація фінансової звітності.

2.2. УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК

Мета, зміст і організація управлінського обліку.

Сутність і зміст управлінського обліку, його предмет та метод. Відмінності між фінансовим та управлінським обліком. Історія розвитку управлінського обліку. Види управлінського обліку.

Класифікація і поведінка витрат.

Напрями обліку витрат на виробництві і класифікація витрат. Класифікація виробничих витрат для визначення собівартості виробленої продукції і одержання прибутку. Класифікація витрат для прийняття рішень і планування. Класифікація витрат для здійснення процесу контролю і регулювання. Класифікація витрат за видами господарської діяльності.

Витрати, доходи та фінансові результати як об'єкти управлінського обліку.

Особливості формування витрат і калькулювання собівартості продукції в окремих галузях економіки і їх вплив на методика та організацію управлінського обліку. Поняття витрат та об'єкти обліку і їх номенклатура. Об'єкти калькулювання собівартості продукції і їх класифікація. Доходи та фінансові результати як об'єкти управлінського обліку.

Система обліку і калькулювання за повними витратами.

Облік матеріальних витрат. Облік витрат на оплату праці. Облік інших прямих витрат. Витрати на експлуатацію машин та обладнання і їх облік. Облік і розподіл інших загальновиробничих витрат. Облік витрат періоду операційної діяльності. Облік витрат періоду не операційної діяльності. Облік непродуктивних витрат та витрат. Загальна характеристика методів обліку витрат і калькулювання продукції (робіт, послуг). Простий, позамовний, попроцесний та попередільний методи обліку витрат.

Система обліку і калькулювання за змінними витратами

Система обліку „директ-костинг” і її характеристика. Простий „директ-костинг”. Розвинутий „директ-костинг”. Система обліку і управління „абзоршин-костинг” та її суть. Система обліку та управління «ABC-костинг» та її суть.

Система обліку і калькулювання за нормативними витратами.

Система обліку „Стандарт-кост”, її характеристика. Нормативний метод обліку затрат і калькулювання собівартості продукції. Облік витрат за нормами, облік відхилень та змін норм. Спільні та відмінні риси систем обліку „Стандарт-кост” та нормативний метод.

Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень.

Характеристика релевантної та не релевантної інформації. Прийняття поточних рішень. Прийняття рішень в процесі постачання. Прийняття рішень в процесі виробництва. Прийняття рішень в процесі реалізації продукції, робіт, послуг. Прийняття рішень щодо інвестиційної діяльності.

Бюджетування і контроль.

Бюджетування: суть, мета і призначення. Складання та взаємоузгодження бюджетів. Контроль виконання бюджетів і аналіз відхилень. Особливості планування та ціноутворення в окремих галузях економіки.

Облік і контроль за центрами відповідальності.

Поняття про центри витрат, доходів, прибутку та інвестицій. Облік і контроль витрат за центрами відповідальності. Облік і контроль доходів за центрами відповідальності. Облік і контроль фінансових результатів за центрами відповідальності. Трансферне ціноутворення і його характеристика.

2.3. КОНТРОЛЬ І АУДИТ

Сутність контролю та аудиту як функції управління

Правова основа контролю у сфері господарської діяльності. Організаційні форми контролю та їх класифікація. Передумови виникнення та суть контролю. Основні етапи розвитку економічного контролю та формування системи контролю в Україні в умовах ринкових відносин. Сутність аудиту і його місце в системі контролю. Основні етапи становлення і розвитку аудиту як науки та практичної діяльності.

Методологія і методи контролю

Метод та методичні прийоми контролю. Класифікація документів за якісними характеристиками. Техніка і способи перевірки документів. Вибірковий контроль господарських операцій. Техніка вилучення документів в контрольному процесі. Методичні прийоми документального контролю. Методичні прийоми фактичного контролю.

Організаційні форми державного контролю, моделювання системи контролю

Сутність, завдання та функції державного фінансового контролю в умовах ринкової економіки. Складові елементи системи державного фінансового контролю. Класифікація державного фінансового контролю: види, форми та методи. Органи державного фінансового контролю в Україні та їх класифікація. Становлення та розвиток Державної фіскальної служби в Україні, поділ на Державну податкову і Державну митну службу. Ліквідація Державної фіскальної служби та створення Бюро економічної безпеки України. Бюро економічної безпеки України: стратегічна мета, цілі, повноваження, завдання та структура. Правила професійної етики працівників Бюро економічної безпеки. Зарубіжний досвід вищих державних контролюючих органів. Формування моделей державного фінансового контролю у країнах ЄС. Міжнародна практика державного фінансового контролю.

Організація та методика здійснення внутрішньогосподарського контролю та аудиту із застосуванням комп'ютерних технологій

Внутрішній контроль та його необхідність в умовах ринкових відносин. Необхідність та сутність внутрішнього аудиту. Особливості організації та методики здійснення внутрішньогосподарського контролю в умовах функціонування комп'ютерної системи підприємства. Технічне, програмне, математичне та інші види забезпечення необхідні для проведення внутрішньогосподарського контролю та аудиту. Особливості технології та послідовність процедур комп'ютерної обробки інформації. Сучасні інформаційні технології в аудиті.

Регулювання аудиторської діяльності та її нормативно-правове забезпечення

Правові основи регулювання аудиторської діяльності. Зміст Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»: його критична оцінка та напрямки вдосконалення. Структура і функції органів, які регулюють аудиторську діяльність в Україні. Особливості регулювання аудиторської діяльності в зарубіжних країнах.

Організаційно-правові форми підприємницької діяльності в аудиті.

Сертифікація аудиторів в Україні. Звітність суб'єктів аудиторської діяльності.

Стандартизація аудиторської діяльності: зміст та класифікація міжнародних стандартів аудиту; суть загальних стандартів аудиту; характеристика робочих стандартів аудиту; склад та зміст стандартів звітності аудиту. Міжнародні і регіональні організації та їх участь у створенні і впровадженні міжнародних стандартів аудиту. Порядок розробки міжнародних стандартів аудиту. Внутрішньфірмові стандарти аудиту.

Фундаментальні принципи професійної етики аудиторів

Основні принципи аудиторської діяльності. Права, обов'язки і відповідальність аудиторів та господарюючих суб'єктів при проведенні аудиту. Правила професійної етики аудиторів та бухгалтерів: фундаментальні принципи Кодексу етики професійних бухгалтерів; етичні норми, які застосовуються до професійних бухгалтерів – практиків (аудиторів); норми етики професійних бухгалтерів в бізнесі (штатних професійних бухгалтерів).

Аудиторський ризик та суттєвість в аудиті

Аудиторський ризик і його елементи. Власний (властивий) аудиторський ризик неефективності системи контролю. Ризик невиявлення помилок. Методика визначення величини аудиторського ризику. Поняття та критерії оцінки суттєвості. Взаємозв'язок між суттєвістю і аудиторським ризиком.

Оцінка системи внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту

Сутність і структура системи внутрішнього контролю. Тестування політики, процедур та результатів внутрішнього контролю. Методика оцінки системи внутрішнього контролю. Оцінка ризику неефективності системи внутрішнього контролю. Повідомлення інформації управлінському персоналу бізнес-клієнта про недоліки внутрішнього контролю.

Необхідність та сутність внутрішнього аудиту. Функції та завдання внутрішнього аудиту. Об'єкти і суб'єкти внутрішнього аудиту. Стандарти внутрішнього аудиту.

Планування аудиту

Планування роботи аудиторської фірми. Принципи та етапи планування аудиту. Розробка стратегії аудиту. Підготовка плану аудиторської перевірки фінансової звітності бізнес-клієнта. Особливості планування аудиту в умовах комп'ютерної обробки даних.

Умови домовленостей про здійснення аудиту

Порядок домовленості про проведення аудиту за МСА 210 «Узгодження умов завдань з аудиту». Порядок документообігу для досягнення угоди на проведення аудиту. Документальне оформлення двосторонньої згоди за умовами аудиту (лист-запит, лист-зобов'язання, договір). Зміст договору на проведення аудиту. Вартість аудиторських послуг.

Аудиторські докази

Поняття аудиторських доказів та їх види. Вимоги до аудиторських доказів. Джерела отримання аудиторських доказів. Процедури отримання аудиторських доказів.

Робочі документи аудитора

Суть, необхідність та характер аудиторської документації. Форма, зміст та обсяг аудиторської документації. Вимоги та рекомендації до складання аудиторської документації. Формування та зберігання остаточного аудиторського файлу.

Аудиторський звіт та інші підсумкові документи аудитора

Узагальнення та оцінка аудитором результатів аудиторської перевірки. Зміст і структура аудиторського висновку (аудиторського звіту або звіту незалежного аудитора). Види аудиторських висновків (аудиторського звіту або звіту незалежного аудитора). Оцінка подій, які відбуваються після складання фінансової звітності підприємства та аудиторського висновку (аудиторського звіту або звіту незалежного аудитора). Письмова інформація аудитора керівництву підприємства за результатами аудиторської перевірки.

2.4. ЗВІТНІСТЬ І ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

Поняття та призначення звітності підприємства.

Законодавче і нормативно-правове забезпечення звітності та мета її складання. Види, класифікація та склад звітності підприємств. Інформаційні потреби користувачів звітності. Елементи та якісні характеристики фінансової звітності. Принципи підготовки фінансової звітності та розкриття інформації.

Фінансова звітність, її сутність, значення та основні етапи її підготовки.

Сутність і значення фінансової звітності. Вибір облікової політики підприємства. Підготовка облікових даних для складання фінансової звітності. Порядок розглядання, подання та оприлюднення звітності підприємств.

Термін зберігання бухгалтерських фінансових звітів і балансів.

Склад, структура та порядок складання балансу (звіту про фінансовий стан) підприємства.

Загальні вимоги до складання балансу (звіту про фінансовий стан). Загальне поняття про бухгалтерський баланс і його значення в управлінні. Структура балансу та вимоги до нього. Класифікація балансів. Оцінка статей балансу та методика його складання. Визнання та оцінка статей балансу. Взаємозв'язок балансу і плану рахунків бухгалтерського обліку. Зміст статей балансу та методика його складання. Використання даних балансу для прийняття управлінських рішень.

Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) та порядок його складання.

Загальні вимоги до складання звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід). Визначення категорій та мета складання звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід). Структура звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід). Умови визнання та оцінки доходів і витрат. Зміст статей та методика складання звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід). Взаємозв'язок звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) з видами діяльності підприємства. Зміст статей та

методика заповнення звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід). Використання даних звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) для прийняття управлінських рішень.

Звіт про рух грошових коштів та особливості його складання.

Загальні вимоги до складання звіту про рух грошових коштів. Визначення термінів та мета складання звіту про рух грошових коштів. Структура звіту про рух грошових коштів. Зміст статей та методика складання звіту про рух грошових коштів. Зміст статей звіту про рух грошових коштів та методика його складання. Розкриття інформації про рух грошових коштів у примітках до фінансової звітності. Використання даних звіту про рух грошових коштів для прийняття управлінських рішень.

Порядок складання звіту про власний капітал.

Загальні вимоги та методика складання звіту про власний капітал. Визначення власного капіталу, його функції та мета складання звіту про власний капітал. Статті власного капіталу та їх зміни. Зміст статей звіту про власний капітал та методика його складання. Розкриття інформації про власний капітал у примітках до фінансової звітності. Використання даних звіту про власний капітал для прийняття управлінських рішень.

Склад та порядок складання приміток до річної фінансової звітності.

Склад та вимоги до приміток до фінансової звітності. Структура приміток до річної фінансової звітності. Інформаційне забезпечення та методика складання приміток до річної фінансової звітності.

Особливості заповнення додатку до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами».

Зміст звітності за сегментами та вимоги до її складання. Порядок визначення звітних сегментів. Складання додатку до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами». Порівнянність показників звітності за сегментами з річною фінансовою звітністю.

Виправлення помилок у фінансовій звітності та перевірка порівнянності показників фінансової звітності підприємства.

Правила виправлення помилок у звітності підприємств. Порівнянність показників форм річної фінансової звітності.

Основи складання консолідованої фінансової звітності.

Зведена фінансова звітність. Фінансова звітність при об'єднанні підприємств. Вимоги і методика складання консолідованої фінансової звітності.

Порядок формування показників статистичної звітності.

Нормативно-правове забезпечення статистичної звітності. Склад і строки подання статистичної звітності.

Загальні вимоги та порядок складання окремих форм статистичної звітності. Методика складання та порядок подання статистичної звітності з торгівлі. Методика складання та порядок подання статистичної звітності з праці та основних засобів.

Методичні основи фінансового аналізу

Сутність і значення фінансового аналізу: його основні цілі, завдання, особливості. Методологічні принципи та особливості здійснення фінансово-аналітичної роботи на підприємстві. Предмет, об'єкт та суб'єкти фінансового аналізу. Види фінансового аналізу. Класифікація показників, що використовуються у фінансовому аналізі. Класифікація методів аналізу: формалізовані і неформалізовані методи аналізу. Сучасна методика оцінювання фінансових звітів: горизонтальний, вертикальний, порівняльний, факторний методи фінансового аналізу, метод відносних показників. Методи порівняльного аналізу та особливості їх застосування. Методи приведення вихідних даних до порівняльного вигляду: метод нейтралізації об'ємного, вартісного та структурного фактора. Моделювання та аналіз факторних систем фінансових показників. Детермінований та стохастичний аналіз. Типи та основні прийоми детермінованого моделювання. Способи оцінки впливу факторів у детермінованому моделюванні факторних систем.

Аналіз майна підприємства

Економічна сутність і структура майна підприємства. Методи аналізу майна підприємства. Порівняльний аналіз динаміки складу і структури активів підприємства. Завдання, основні напрямки та інформаційне забезпечення аналізу необоротних активів. Аналіз наявності та стану основних фондів і нематеріальних активів. Аналіз ефективності використання нематеріальних активів та основних фондів. Оцінка впливу ефективності використання нематеріальних активів на фінансові результати діяльності підприємства. Зміст, завдання та основні напрямки аналізу оборотних коштів. Аналіз забезпеченості підприємства оборотними коштами. Оцінка залежності ризику втрати ліквідності та ефективності від величини поточних активів. Сутність, цілі, основні завдання та напрямки аналізу виробничих запасів. Аналіз забезпеченості підприємства виробничими запасами. Основні завдання та методологія здійснення аналізу дебіторської заборгованості. Аналіз дебіторської заборгованості за строками виникнення і погашення. Аналіз ефективності використання оборотного капіталу.

Аналіз джерел формування капіталу підприємства

Завдання та методологія здійснення аналізу джерел фінансування. Аналіз динаміки складу і структури джерел фінансових ресурсів. Фактори, що впливають на співвідношення власних і залучених коштів. Оцінка структури капіталу. Основні джерела фінансування діяльності підприємства. Методичний інструментарій оцінки вартості окремих елементів власного і позикового капіталу. Власний капітал підприємства: сутність та складові елементи. Аналіз показників інтенсивності руху власного капіталу. Аналіз складу, структури, оборотності кредиторської заборгованості. Оцінка вартості внутрішньої кредиторської заборгованості. Оцінка ефективності використання власного і позикового капіталу.

Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства

Сутність ліквідності і платоспроможності та їх значення при оцінці фінансового стану підприємства. Зміст та послідовність аналізу ліквідності підприємства, основні стадії її оцінки. Класифікація активів за ознакою ліквідності і пасивів за ознакою терміновості погашення. Фактори, що впливають на пропорції груп поточних активів з різним ступенем ліквідності. Зіставлення елементів активів з відповідними елементами пасиву основний спосіб оцінки ліквідності підприємства. Система показників ліквідності: методика їх розрахунку, економічна інтерпретація. Основні фактори, що впливають на підвищення ліквідності. Власний оборотний капітал абсолютний показник ліквідності і платоспроможності; основні етапи його аналізу. Зміст та основні напрямки здійснення аналізу платоспроможності підприємства. Система критеріїв оцінювання платоспроможності підприємства.

Аналіз фінансової стійкості підприємства

Сутність фінансової стійкості та стабільності підприємства. Основні фактори, що впливають на стійкість фінансового стану підприємства. Заходи зміцнення фінансової стійкості підприємства. Вплив структури активів і пасивів на характеристику фінансової стійкості підприємства. Оцінка впливу ефективності використання необоротних і оборотних активів на стійкість фінансового стану підприємства. Кількісна оцінка фінансової стійкості з позиції: структури джерел коштів; витрат, пов'язаних з обслуговуванням зовнішніх джерел. Відносні показники фінансової стійкості: методика їх розрахунку, економічна інтерпретація. Класифікація джерел коштів для аналізу фінансової стійкості підприємства. Аналіз абсолютних показників фінансової стійкості. Типи фінансової стійкості. Оцінка запасу фінансової стійкості підприємства. Напрями зміцнення фінансової стійкості підприємства.

Аналіз грошових потоків

Економічна сутність, цілі та значення фінансового аналізу в процесі управління грошовими коштами. Техніка та порядок попереднього аналізу грошових коштів. Класифікація вхідних та вихідних грошових потоків у господарській, фінансовій та інвестиційній діяльності підприємства. Прямий та непрямий методи оцінки руху грошових коштів: способи здійснення, їх переваги і недоліки. Основні причини невідповідності величин грошових потоків сумі отриманого прибутку. Аналіз особливостей формування грошових потоків на підприємстві, зміст та послідовність його здійснення. Особливості формування перспективного грошового потоку, особливості використання отриманої

інформації для оцінки перспективної платоспроможності позичальника. Стратегічний фінансовий план як основне джерело інформації для аналізу прогнозного грошового потоку. Особливості методичних підходів до моделювання грошового потоку. Ануїтети та дисконтування грошових потоків підприємства. Класифікація ануїтетів. Техніка оцінки майбутньої та поточної вартості грошового потоку.

Аналіз ділової активності підприємства

Оцінка ринкової позиції підприємства: аналіз внутрішнього і зовнішнього середовища. Схема комплексного аналізу ефективності господарської діяльності. Аналіз виробництва і реалізації продукції. Аналіз можливостей використання резервів зростання обсягів виробництва продукції. Аналіз собівартості продукції. Аналіз загальних факторів зміни собівартості за статтями. Аналіз собівартості одиниці продукції. Аналіз динаміки показників собівартості продукції. Аналіз резервів зниження собівартості. Основні фактори, що визначають перспективи розвитку підприємства, кількісна оцінка їх впливу. Коефіцієнт стійкості економічного зростання підприємства, особливості його обчислення та застосування.

Аналіз прибутковості та рентабельності підприємства

Вертикальний та горизонтальний аналізи формування фінансових результатів підприємства. Значення та завдання аналізу. Аналіз рівня, динаміки та структури фінансових результатів діяльності підприємства. Оцінка якості прибутку. Факторний аналіз прибутку від операційної діяльності. Система «директ-кост» як теоретична база аналізу витрат та оптимізації прибутку. Граничний аналіз та оптимізація витрат, обсягу реалізації і прибутку. Аналіз умов беззбитковості підприємства. Зміст, завдання та інформаційна база аналізу розподілу та використання прибутку. Аналіз формування чистого прибутку. Аналіз впливу використання прибутку на фінансовий стан підприємства. Факторний аналіз показників рентабельності. Аналіз збільшення суми прибутку та рентабельності.

Аналіз кредитоспроможності підприємства

Сутність кредитоспроможності, нормативно-методичне та інформаційне забезпечення її оцінювання. Значення кредитоспроможності позичальника у банківській практиці. Необхідність та послідовність оцінки кредитоспроможності підприємства. Основні етапи та завдання оцінки кредитоспроможності позичальника - юридичної особи. Аналіз можливості надання кредиту на основі інтегрального показника фінансового стану позичальника. Система показників, що використовуються для розрахунку основі інтегрального показника фінансового стану позичальника. Оцінка стану обслуговування боргу позичальником. Класифікація кредиту за категоріями якості, наданого позичальнику - юридичній особі. Оцінка ризику кредитної заборгованості підприємства з урахуванням факторів його формування. Методика врахування додаткових (суб'єктивних) критеріїв кредитоспроможності позичальника - юридичної особи.

Аналіз інвестиційної привабливості підприємства

Інвестиційна діяльність підприємств як складова фінансового аналізу. Інвестиції, їх класифікація, види. Факторний аналіз структури довгострокових інвестицій та джерел їх фінансування. Аналіз факторів, які впливають на формування потреби в додаткових капіталовкладеннях. Оцінка показників: відносної забезпеченості підприємства основними фондами, інвестиційної активності, інноваційної відповідності. Методичні підходи до аналізу ефективності інвестиційної діяльності, особливості їх застосування. Аналітичний метод розрахунку рентабельності інвестицій. Фактори, що впливають на ефективність інвестиційної діяльності підприємства.

Комплексний аналіз фінансового стану підприємства

Значення та необхідність комплексної оцінки фінансового стану підприємства. Завдання та етапи проведення комплексної оцінки фінансового стану підприємства. Методи узагальнюючої оцінки фінансового стану підприємства. Методика комплексної оцінки ефективності господарської діяльності. Моделі Альтмана, Спрінгейта, Таффлера. Узагальнюючі критерії оцінки фінансового стану підприємства. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства. Методи рейтингової оцінки фінансового стану

підприємства. Особливості методичних підходів до побудови комплексного показника для оцінки фінансового стану підприємства.

Прогнозування фінансового стану підприємства

Сутність та мета прогнозування фінансового стану, об'єкти прогнозу. Етапи прогнозування фінансового стану підприємства. Види прогнозів фінансового стану. Методи прогнозування фінансового стану. Експертні методи прогнозування. Індивідуальні (інтерв'ю, сценаріїв, аналітичний метод) та колективні (комісії, генерації ідей, Дельфі, матричний) методи. Умови застосування експертних методів прогнозування. Формалізовані (кількісні) методи прогнозування фінансового стану: стохастичні, детерміновані методи та методи економіко-математичного моделювання. Алгоритм застосування методу прогнозування на основі пропорційних залежностей. Балансова модель прогнозування. Порядок складання прогнозних фінансових звітів.

2.5. ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ

Поняття, суть та функції державного сектору економіки. Визначення бюджетної системи України та її принципів. Економічний зміст категорії державний сектор економіки. Суб'єкти господарювання державного сектору економіки, їх класифікація і характеристика. Організаційно-правові засади функціонування державного сектору економіки. Порядок створення установ державного сектору економіки, реорганізації та ліквідації.

Методичні основи обліку в державному секторі економіки. Облік в державному секторі економіки і його сутність та загальна характеристика. Предмет та об'єкти обліку в державному секторі економіки. Форми обліку, перелік і призначення меморіальних ордерів. Документація та документування в державному секторі економіки. Технологія записів і форми в бухгалтерському обліку в державному секторі економіки. План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі економіки.

Облік доходів і витрат в державному секторі економіки. Розпорядники бюджетних коштів. Кошторис, його зміст та етапи формування. Бюджетна класифікація. Облік доходів. Облік витрат.

Облік фінансових активів та зобов'язань суб'єктів державного сектору. Види і форми розрахунків. Облік грошових коштів. Облік розрахунків з дебіторами. Облік фінансових інвестицій. Облік зобов'язань суб'єктів державного сектору економіки

Облік розрахунків з плати праці, грошового забезпечення та стипендій. Види та форми оплати праці працівників бюджетних установ. Облік нарахування заробітної плати. Облік утримань із заробітної плати. Облік розрахунків із стипендіатами.

Облік нефінансових активів. Визначення та класифікація нефінансових активів. Облік нефінансових активів. Облік основних засобів. Облік зносу та ремонтів. Облік вибуття. Облік інших необоротних матеріальних активів. Облік нематеріальних активів. Облік капітальних інвестицій. Облік виробничих запасів. Особливості обліку продуктів харчування і медикаментів та перев'язувальних матеріалів.

Облік виробничої діяльності бюджетних установ. Порядок укладання господарських договорів і відповідальність сторін за їх виконання. Основи калькулювання готової продукції (робіт). Облік витрат на науково-дослідні роботи.

Облік капіталу та результатів виконання бюджету. Облік капіталу. Облік цільового фінансування. Облік фінансових результатів.

Інвентаризація в системі бюджетних установ. Місце і роль інвентаризації в системі бюджетних установ. Інвентаризація нефінансових активів. Інвентаризація фінансових активів та зобов'язань.

Фінансова та бюджетна звітність суб'єктів державного сектору. Нормативно-правове забезпечення, склад та класифікація звітності суб'єктів державного сектору. Методика формування фінансової звітності. Методика формування бюджетної звітності.

2.6. ГАЛУЗЕВИЙ БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

Облік у будівельному виробництві. Особливості будівельного виробництва та їх вплив на організацію обліку. Особливості документального оформлення та контролю за витрачанням виробничих запасів. Облік витрат будівельної організації та визначення собівартості будівельно-монтажних робіт. Документальне оформлення та облік використання будівельних машин і механізмів. Облік створення і використання тимчасових нетитульних споруд і пристроїв. Облік загальновиробничих витрат підрядних будівельних організацій. Облік реалізації виконаних робіт і розрахунків із замовниками.

Облік у сільськогосподарських підприємствах. Особливості бухгалтерського обліку у сільськогосподарському виробництві. Формування і облік статутного капіталу сільськогосподарських підприємств. Облік тварин на вирощуванні та відгодівлі (поточних біологічних активів тваринництва). Облік витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції рослинництва. Облік витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції тваринництва. Облік витрат з формування основного стада, закладання і вирощування багаторічних насаджень. Облік витрат і виходу продукції підсобних промислових виробництв. Облік витрат і калькулювання собівартості робіт (послуг) допоміжних виробництв. Облік у ремонтних виробництвах. Облік витрат і роботи автомобільного транспорту. Облік витрат енергетичних виробництв (господарств) та водопостачання. Облік витрат на утримання робочої худоби. Облік витрат на утримання і експлуатацію машинно-тракторного парку. Облік готової продукції та її реалізації. Облік фіксованого сільськогосподарського податку. Організація обліку в селянських (фермерських) господарствах. Проста форма обліку в СФГ. Спрощена форма обліку в СФГ. Облік у СФГ за іншими формами.

Облік в автотранспортних підприємствах. Галузеві особливості автотранспорту та їх вплив на організацію обліку. Облік придбання та списання (вибуття) автотранспортних засобів. Документальне оформлення вантажних автомобільних перевезень. Документальне оформлення і облік доходів від пасажирських перевезень. Облік витрат на обов'язкове страхування, пов'язане з експлуатацією автомобілів. Облік витрат на проведення технічних оглядів автомобілів. Облік технічного обслуговування і ремонтів транспортних засобів. Облік запасних частин і автомобільних шин. Облік паливно-мастильних матеріалів. Зведений облік витрат і калькулювання собівартості автомобільних перевезень.

Особливості бухгалтерського обліку на підприємствах залізничного транспорту. Галузеві особливості залізничного транспорту та їх вплив на організацію обліку і звітності. Облік внутрішніх та внутрішньогосподарських розрахунків. Облік основних засобів. Облік запасів. Рахунки обліку запасів. Розрахунки за централізовані поставки товарно-матеріальних цінностей. Облік транспортно-заготівельних витрат. Особливості відображення в обліку реалізації та безоплатної видачі палива працівникам залізниці. Облік витрат залізничного транспорту. Рахунки з обліку витрат підприємств залізничного транспорту. Облік загальновиробничих витрат. Калькуляція собівартості перевезень. Розрахунки з розподілу витрат. Облік доходів залізничного транспорту. Загальні положення обліку доходів залізничного транспорту. Рахунки бухгалтерського обліку доходів. Розподіл та відображення в обліку доходів від перевезень. Облік інших доходів. Облік розрахунків, пов'язаних з незабезпеченням схоронності вантажу.

Облік на підприємствах торгівлі. Особливості торговельної діяльності та їх вплив на організацію обліку. Облік торгових патентів. Облік надходження і реалізації товарів. Документальне оформлення надходження і вибуття товарів. Облік надходження товарів і формування їх первісної вартості. Облік розрахунків за претензіями. Облік реалізації товарів і торгових націнок. Облік транспортно-заготівельних витрат. Облік операцій з тарою. Облік реалізації товарів зі знижками. Облік повернення товарів покупцями. Особливості відображення в обліку окремих видів торгівлі. Облік комісійної торгівлі. Облік торгівлі в розстрочку. Облік реалізації товарів через торговельні автомати. Бухгалтерський облік виїзної торгівлі. Облік реалізації товарів поштою. Особливості обліку оптової торгівлі. Особливості обліку фірмової торгівлі. Особливості відображення в обліку реалізації лікарських засобів аптеками. Облік витрат і результатів діяльності торговельного підприємства. Облік витрат на рекламу. Порядок визначення і відображення в

бухгалтерському обліку природного убутку та понаднормативних нестач товарів. Облік операційних витрат торговельного підприємства та визначення фінансових результатів. Облік переоцінки товарів та відображення їх вартості у балансі.

Облік у громадському харчуванні. Особливості виробничо-торгової діяльності у сфері громадського харчування. Планування виробничої діяльності підприємств громадського харчування. Особливості документального оформлення приймання товарів і продовольчої сировини. Облік товарів на складах. Облік виробництва та реалізації власної продукції. Особливості обліку товарів і сировини у самостійних кондитерських цехах та цехах з виробництва напівфабрикатів. Облік спеціального і форменого (фірмового) одягу та взуття.

Облік у житлово-комунальному господарстві. Діяльність житлово-комунального господарства як об'єкт бухгалтерського обліку. Облік активів та власного капіталу підприємств ЖКГ. Облік витрат на підприємствах житлово-комунального господарства. Відображення в обліку доходів підприємств ЖКГ. Облік розрахунків з квартиронаймачами. Облік цільового фінансування на підприємствах ЖКГ. Облік в об'єднаннях співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ). Облік у житлово-будівельних кооперативах (ЖБК).

Облік у готельному господарстві. Загальні положення організації готельного бізнесу та обліку готельних послуг. Документальне оформлення готельних послуг. Облік витрат і доходів у підприємствах готельного бізнесу.

Облік страхової діяльності. Поняття страхової діяльності. Облік страхових платежів та розрахунків із страхувальниками. Облік операцій перестрахування. Загальні положення організації обліку операцій перестрахування. Облік у перестраховальника операцій передачі ризиків у перестрахування. Облік у перестраховика операцій отримання ризиків у перестрахування. Облік страхових резервів. Облік витрат і доходів та визначення фінансових результатів страхової діяльності.

Облік у гральному бізнесі. Визначення грального бізнесу та загальні умови його здійснення. Бухгалтерський облік у гральних закладах. Облік доходів і витрат у казино. Облік доходів і витрат при організації гри на тоталізаторі.

Облік ломбардних операцій. Регламентація діяльності ломбардів. Оподаткування діяльності ломбардів. Облік ломбардних операцій.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК

3.1. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Гудзь Н.В. Бухгалтерський облік: навчальний посібник/ Н.В. Гудзь, П.Н.Денчук, Р.В.Романів, 2-е вид., перероб. і доп. К.: «Центр учбової літератури», 2019. 424 с.
2. Бардаш С.В. Бухгалтерський облік ренти: монографія/ С.В.Бардаш, Т.С. Осадча. Херс. держ.ун-т. Херсон: ХДУ, 2019. 252 с.
3. Бухгалтерський облік: навчальний посібник / Н.С.Акімова, О.О. Говоруха, Л.О. Кирильєва, Т. О. Євлаш.Х. : ХДУХТ, 2019. 182 с
4. Бухгалтерський облік: навчальний посібник / В. М.Соболев, І. А. Косата, Т. В. Розіт тощо; за ред. В. М.Соболева. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 222 с.
5. Верига Ю.А. Бухгалтерський облік: навч. посіб. Київ : Центр навчальної і практичної літератури, 2019. 520 с.
6. Жадько К. С. Бухгалтерський фінансовий облік: ділові ігри, ситуаційні вправи, тести : практикум / К.С. Жадько, Л. Ш.Олійник, В. В. Семенюта Дніпро : УМСФ, 2018. 100 с.
7. Жидєєва Л. І. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством (організацією, установою) : навч. посіб./ Л. І. Жидєєва, О. П. Колісник ; Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь : УДФСУ, 2020. 178 с. (Серія «На допомогу студенту УДФСУ», т. 64). URL : http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5111/1/4711_IR.pdf
8. Кононова О.Є. Організація бухгалтерського обліку: навчальний посібник. Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, Вена.: PremierPublishing s.r.o. Vienna, 2018. 102 с.

9. Лимешко О. Фінансова звітність малого підприємства 2020 URL :<https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-nalogi-i-otchetnost-10-finansovaya-otchetnost-malogo-predpriyatiya-%E2%80%932020>.
10. Позняковська Н.М. Обліково-аналітичне забезпечення суб'єктів господарювання в умовах євроінтеграції : монографія / Н.М. Позняковська., С.Я. Зубілевич та ін. Рівне:НУВГП, 2019. 414 с.
11. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник /за заг. ред. С. О. Кузнецова. Х. : ФОРМ Іванченко І. С., 2019 URL : http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/44799/1/Book_2019_Kuznetsova_Oblik_ZED.pdf
12. Облік і звітність : теоретичні та практичні аспекти. Практичний посібник для розпорядників бюджетних коштів/ Logica-project, 2020. 284 с. URL : <https://hromady.org/wp-content/uploads/2020/07/%D0%9F%D1>.
13. Облік і звітність в оподаткуванні: навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти спеціальності 071«Облік і оподаткування»/ М.Т. Теловата, В.П.Пантелеєв, К.В. Безверхий, О.О. Григорєвська, С.І.Ковач, О.А. Юрченко. К.: НАСОА, 2019. 506 с.
14. Пархоменко В. М. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами: навч. посіб./ В. М.Пархоменко, Н. М.Маляга. Київ: 2019. 120 с.
15. Плиса В.Й. Бухгалтерський облік: навч. посіб. Київ : Каравела, 2019. 560 с
16. Правдюк Н.Л. Облікова політика підприємств: навчальний посібник / Н. Л.Правдюк, Л. В. Коваль, О. В. Коваль. Київ:, «Центручбової літератури», 2020. 647 с.
17. Фінансовий облік: підручник; 2-ге вид.доп. та перероб./ Я.Д.Крупка, З.В.Задорожний, П.Н.Денчук [та ін.]. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 482 с.
18. Фінансова звітність за П(С)БО: навчально-методичний посібник / Ю.С.Глушач. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна,2018. 88 с.
19. Фінансовий облік 1 (у схемах і таблицях) Частина 1 :навч. посіб. /[М.Т. Теловата, О.В. Петраковська] за заг. ред. М.Т.Теловатої. К: Інтердрук, 2019. 217 с.
20. Alsharari N. Accounting and Finance Innovations. Intechopen, 2021, 332 p. IFRS in your pocket 2021. URL: <https://www.iasplus.com/en/publications/global/ifrs-in-your-pocket/2021>.
21. Carlsson-Wall, M., Håkansson, H., Kraus, K., Lind, J., Strömsten, T. (eds) (2018). Accounting, Innovation and inter-organisational relationships. New York NY USA: Routledge. 316 p. URL: <https://doi.org/10.4324/9781315110998>.
22. Financial Accounting: An International Introduction 6th Edition / David Alexander, Christopher Nobes. Pearson Higher Education. 2016. 496 pp.
23. IFRS in your pocket 2021. URL: <https://www.iasplus.com/en/publications/global/ifrs-in-your-pocket/2021>
24. IFRS Standards – Application Around The World. Jurisdictional Profile: European Union.2021. URL: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/publications/jurisdictions/pdf-profiles/european-union-ifrs-profile.pdf>
25. International Accounting 4th Edition / Timothy Douppnik, Hector Perera. McGraw-Hill Education; 2015. 800 pp.
26. International Financial Accounting and Reporting / Ciaran Connolly: Chartered Accountants Ireland; 5th Revised edition edition, 2015. Paperback: 1088 p.
27. Romney M.B., Steinbart P.J. Accounting information systems, 14th Ed. 2018. Pearson Education, Inc.
28. Rathore Shirin. International Accounting. PHI Learning Pvt Ltd. 2019. 506 p.
29. Toma D., Gons E. Innovation Accounting:A Practical Guide for Measuring Your Innovation Ecosystem's Performance. BIS Publishers, 2021, 310 p.

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК

3.2. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Голов С. Ф. Управлінський облік: Підручник. Київ: «Центр учбової літератури», 2018. 534 с.
2. Єршова Н. Ю. Стратегічний управлінський облік в умовах інноваційно-орієнтованої моделі економіки : монографія. Харків : Лібуркіна Л. М. [вид.], 2019. 391 с.

3. Задорожний З.-М. В., Аверкин Я. Ф. Управлінський облік: особливості та принципи. Фінанс.-кредит. діяльність: проблеми теорії та практики : зб. наук. пр. 2019. Вип. 1. С. 114-120..
4. Задорожний З. В. Управлінський облік: конспект лекцій. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 60 с.
5. Задорожний З.В. Внутрішньогосподарський облік в будівництві: Монографія. – Тернопіль: Екон. думка, 2006. 336 с.
6. Задорожний З.В., Омецінська І.Я. Управлінський облік. Навчальний посібник. Тернопіль: ХАЙ-ТЕК ПРЕС, 2016. 280 с.
7. Задорожний З.-М.В., Омецінська І.Я., Богуцька Л.Т. Управлінський облік: прикладі, задачі, тести: навч. посіб. Тернопіль: ВПЦ «Університетська думка», 2020. 211 с.
8. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996-XIV/ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
9. Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт (нова редакція) / затверджено Наказом Мінірегіонбуду від 31.12.2010 р. №573 URL: <http://htpm.ua/show/2cid08543.htmls://dtko.co>
10. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості, затверджено наказом Міністерства промислової політики України від 09.07.2007 р. № 373. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
11. Михальська О. Л., Швець В. Г. Управлінський облік та аналіз виробничих витрат : монографія; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Екон. ф-т. Київ : Кондор, 2019. 222 с.
12. Мікрюкова Л. В. Управлінський облік : навч. посіб.; Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського. Миколаїв : Швець В. М., 2018. 294 с.
13. Нападовська Л. В. Управлінський облік: підручник / Л. В. Нападовська; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - 2-е вид., доопрац. та допов. К. : КНТЕУ, 2010. 647 с.
14. Національні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку № 1 – 34 / затверджені наказом Міністерства фінансів України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
15. Тлучкевич Н. В. Управлінський облік. Практикум : навч. посіб.; Луц. нац. техн. ун-т. Луцьк : Луц. НТУ, 2018. 213 с.
16. Управлінський облік : навч. посіб. / В. Я. Плаксієнко [та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук В. Я. Плаксієнка. Полтава : Астроя, 2018. 250 с.
17. Управлінський облік. Збірник задач : навч. посіб. / Д. А. Горовий [та ін.] ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : Гельветика, 2018. 399 с.
18. Управлінський облік для бухгалтера : практик. керівництво. Дніпро : Баланс-Клуб, 2019. 95 с.
19. Управлінський облік : навч. посіб. / Л. В. Гуцаленко [та ін.]. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 371 с.
20. Управлінський облік : підручник / [О. В. Фоміна та ін.] ; за заг. ред. О. В. Фоміної; Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 227 с.
21. Управлінський облік: Підручник / Г. О. Партин, А. Г. Загородній, А. І. Ясінська, Т. І. Воскресенська. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 340 с.
22. Шевців Л. Ю. Управлінський облік : навч. посіб. Львів : Растр- 7, 2022. 642 с.
24. Bhimani Alnoor, Datar Srikant, Horngren Charles, Rajan Madhav. Management and Cost Accounting: 7th edition. Harlow, United Kingdom: Pearson Education Limited, 2019
25. Clarke Peter. Managerial Accounting : Costing, Decision-Making and Control. 3rd Revised edition, Imprint Institute of Chartered Accountants in Ireland, 2016, 832 p.
26. Gupta M., Hilmola O. K., Williams C.. 2019. ABC- and TOC-based systems: A literature review and synthesis. *Cost Management* (March/April): 25-40.
27. Langfield-Smith Kim, Smith David, Andon Paul, Thorne Helen, Hilton W. Ronald. Management Accounting, Australia: McGraw-Hill Education, 2017, 1128 p.
28. Raef A. Lawson. Management Accounting Case Book: Cases from the IMA Educational Case Journal, 2020, 256 p. URL: <https://www.wiley.com/en-ad/Management+Accounting+Case+Book%3A+Cases+from+the+IMA+Educational+Case+Journal-p-9781119724520>

29. Weygandt J. Jerry, Kimmel D. Paul, Kieso E. Donald. Weygandt's Managerial Accounting: Tools for Business Decision Making, 1st Edition, Global Edition, 2018, 704 p. URL: <https://www.wiley.com/en-us/Managerial+Accounting%3A+Tools+for+Business+Decision+Making%2C+8th+Edition-p-9781119390381>

30. Zadorozhnyi Z.-M. V., Ometsinska I.Ya. Product total cost (work, service): organizational and methodical aspects of its formation. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2019. Том 4. № 31. С.152-162.

КОНТРОЛЬ І АУДИТ

3.3. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 2258-VIII від 21.12.2017

2. Ази контролю і нюанси аудиту. *Практичний посібник для представників місцевих органів влади*. Київ. 2019. 46 с. URL: https://oda.carpathia.gov.ua/sites/default/files/imce/190604_kontrol_audit.pdf

3. Бюджетний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 50-51, ст. 572), (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 13.09.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>

4. Гребень, С.Є., Мігус, І.П., Одарчук, К.М. Стан та перспективи розвитку ІТ-аудиту в Україні. *Вчені записки Університету «КРОК»*, № 2 (58), 2020. С. 60– 66. URL: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2020-58-60-66>

5. Державний фінансовий контроль у публічному управлінні : навч. посібн. / [В.М. Русіна, Б.С. Шулюк та ін.]. Тернопіль, 2018. 214 с.

6. Економічна експертиза: теорія, методологія та організація: монографія / М. Лучко, Л. Будник, І. Гарбарець [та ін.] ; за заг. ред. М. Лучка. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 308 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/42242>

7. Жидеєва Л. І., Колісник О. П., Салямон-Міхеєва К. Д. Аудит : навч. посіб. Ірпінь, 2019. 312 с.

8. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 р. (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 9, ст.50), (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 01.01.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>

9. Закон України «Про Бюро економічної безпеки України» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2021, № 23, ст.197), (із поточними змінами і доповненнями), поточна редакція від 31.03.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>

10. Закон України «Про державну службу» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 4, ст.43), (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 28.05.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>

11. Закон України «Про електронні довірчі послуги» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 45, ст. 400, (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 01.01.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>

12. Закон України «Про запобігання корупції» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 49, ст.2056), (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 03.08.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>

13. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2007, № 29, ст.389), (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 31.03.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>

14. Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в

Україні» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993 р., № 13, ст. 110, (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 19.08.2022 р.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>

15. Класифікація державного фінансового контролю: проблеми побудови та напрямки вдосконалення / Т. А. Жадан та ін. // *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики = Financial and credit activity: problems of the theory and practice*. Харків. 2019. Т. 1, № 28. С. 344-353.

16. Кравченко Ю., Ружанський О. Внутрішній аудит системи Державної служби України з надзвичайних ситуацій як елемент публічного менеджменту. *Науковий вісник: Державне управління*, № 1(11), 2022. С. 260–275. [https://doi.org/10.33269/2618-0065-2022-1\(11\)-260-275](https://doi.org/10.33269/2618-0065-2022-1(11)-260-275)

17. Кримінальний процесуальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88), (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 24.08.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

18. Міжнародний кодекс етики професійних бухгалтерів (Включаючи Міжнародні стандарти незалежності), видання 2021 року. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-audit> (дата звернення 20.08.2023 р.)

19. Міжнародні стандарти аудиту. *Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2018 року. Частина I, Частина II, Частина III*. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-audit> (дата звернення 20.08.2023 р.)

20. Петрицька О.С. Організація внутрішнього аудиту на підприємствах. *Приазовський економічний вісник*. Випуск 5 (16), 2019. Класичний приватний університет, С. 356-359. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/5_16_uk/63.pdf

21. Податковий кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112), (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 03.09.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

22. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879, зареєстроване в Мін'юсті України 30.10.2014 р., (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 29.07.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>

23. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Державну фіскальну службу України» від 21.05.2014 року № 236, (із змінами і доповненнями), поточна редакція від 27.09.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF#Text>

24. Разборська О. О., Пудкалюк Х. О. Якість аудиторських послуг в Україні. Економічний аналіз. Тернопіль, 2018. Том 28. № 4. С. 67-75. URL: <file:///C:/Users/ADMIN/Downloads/1634-6565657109-1-PB.pdf>

25. Урядовий портал. *Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/usi-pitannya-po-e-poslugam/sho-tak-elektronnij-cifrovij-pidpis-ecp>

26. Gopikrishna Butaka, CISA, CDPSE, CEH (15 February 2022). The Evolution of Audit in the Wake of the Pandemic. *IT Business Continuity Audit Program. Digital. English*. URL: <https://www.isaca.org/resources/isaca-journal/issues/2022/volume-1/the-evolution-of-audit-in-the-wake-of-the-pandemic>

27. McDonnell, C., Kinsella, D. and Healy, E. (2017). *Internal audit insights High-impact areas of focus*. 1st ed. [ebook] Deloitte. Available at: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ie/Documents/Audit/Internal-Audit-Hot-Topics-2017.pdf> (application date 08/25/2023)

28. Ms. Afshan Younas, Dr Aza Azlina Md Kassim (2019). Essentiality of internal control in Audit process. (November 2019) *International Journal of Business and Applied Social Science (IJBASS)* URL: <http://dx.doi.org/10.33642/ijbass.v5n11p1>

29. Whittington, P. & Pany, M. (2001). Principles of auditing & other assurance services. New York: Mc Graw-Kill. Coso.org. (2017). *Welcome to COSO*. [online] Available at: <https://www.coso.org/Pages/default.aspx> (application date 08/18/2023)

ЗВІТНІСТЬ І ФІНАНОВИЙ АНАЛІЗ

3.4. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Верига Ю. А. Звітність підприємств : навч. посіб. 2-ге вид., доповн. і переробл. Київ : ЦУЛ, 2018. 776 с.

2. Загурський О.М. Фінансовий аналіз. Кредитно-модульний курс. Київ. ЦУЛ, 2019. 472 с.

3. Іванчук Н. В. Звітність підприємств : навчальний посібник. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 208 с.

4. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291 (зі змінами та доповненнями) URL: <http://www.uapravo.net/data/akt450/page1.htm>.

5. Крупельницька І. Г. Звітність підприємств: навчальний посібник. Київ. : ЦУЛ, 2019. 232 с.

6. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затв. наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433 URL: <http://www.minfin.gov.ua>

7. Міжнародні стандарти фінансової звітності. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-finansovoi-zvitnosti>.

8. Петришин Л.П., Сиротюк Г.В. Звітність підприємств навч. посібник. Львів: Магнолія- 2006, 2019. 440 с.

9. Пічугіна Т. С., Шубіна С.В., Мірошник О.Ю. Фінансовий аналіз у схемах і таблицях: навчальний посібник. Львів : Новий світ-2000, 2019. 328 с. .

10. Плаксієнко В.Я., Назаренко І.М., Гаркуша С.А. Безпаперова бухгалтерія на підприємстві: навчальний посібник /За ред. В.Я. Плаксієнка. Київ: ЦУЛ. 2018. 252 с.

11. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України № 996-XIV, від 16.07.1999.

12. Про затвердження Методичних рекомендацій з перевірки порівнянності показників фінансової звітності. Наказ Міністерства фінансів України. № 476 від 11.04.2013 р.

13. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Наказ Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.99 р. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>

14. Самайчук С.І., Крикунова В.М., Танклевська Н.С. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 215 с.

15. Трусова Н. В., Терещенко М. А Фінансовий аналіз підприємства: методика та практика: навч. посіб.; Тавр. держ. агротехнол. ун-т. - 2- ге вид. Мелітополь : Мелітоп. міськ. друк., 2019. 272 с.

16. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава: Видавництво ПП «Астроя», 2020. 434 с.

17. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз. Навчально-методичний посібник для практичних занять і самостійної роботи (для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання ступеня вищої освіти Бакалавр освітньо-професійної програми Облік і оподаткування спеціальності 071 Облік і оподаткування). Полтава: ПДАУ, 2021. 99 с.

18. Чубка О.М., Хома І.Б., Ливдар М.В. Фінансовий аналіз: практикум. Київ. Видавничий дім «Кондор», 2023. 160 с.

19. Berman K., Knight, J., Case J. Financial Intelligence, Revised Edition: A Manager's Guide

to Knowing What the Numbers Really Mean. Harvard Business Review Press; Revised edition, (19 Feb. 2013) 304 p.

20. Brukhanskyi R., Spilnyk I. (2019) "Cryptographic Objects in the Accounting System", Proceedings of 9th International Conference IEEE Advanced Computer Information Technologies, ACIT'2019, pp. 384-387.) DOI: 10.1109/ACITT.2019.8780073.

21. Buffett M. Clark D. Warren Buffett and the Interpretation of Financial Statements: The Search for the Company with a Durable Competitive Advantage Simon & Schuster UK; UK ed. edition (6 Jan. 2011) 224 p.

22. Finch C. A student's guide to International Financial Reporting Standards Kaplan Publishing; 3rd edition (1 Oct. 2012) 410 p.

23. Fridson M. S., Alvarez F. Financial Statement Analysis: A Practitioner's Guide. Wiley; 4th edition. (July 5, 2011) 400 p.

24. Ittelson T. Financial Statements: A Step-by-Step Guide to Understanding and Creating Financial Reports New Page Books,US; 3rd Revised edition (25 April 2020) 320 p.

25. Kaplan. Financial Reporting - Study text. Kaplan publishing (1 may 2021) 711 p.

26. Robinson T. R. International Financial Statement Analysis (CFA Institute Investment Series) Wiley; 4th edition (9 Mar. 2020). 1008 p.

27. Spilnyk I., Brukhanskyi R. and Yaroshchuk O. (2020) "Accounting and Financial Reporting System in the Digital Economy", Proceedings of 10th International Conference IEEE Advanced Computer Information Technologies, ACIT'2020, pp. 581-584.) DOI: 10.1109/ACIT49673.2020.9208976

28. Walsh C. Key Management Ratios. (Financial Times Series). Financial Times Press; 4th edition (October 9, 2008) 408 p.

29. Warner S., Hussain S. The Finance Book: Understand the numbers even if you're not a finance professional. FT Publishing International; 2nd edition (14 April 2022) 360 p.

ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ

3.5. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Безверхий К. В. Облік в бюджетних установах: Навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2020. 312 с.

2. Практичне керівництво: 999 проведень у бюджеті. Дніпро: ТОВ «Баланс-Клуб» 2018. 208 с.

3. Юрченко О.Б. Облік і звітність у бюджетних установах : навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 412 с.

4. Лучко М. Р., Сисюк С. В. Розрахунки та зобов'язання суб'єктів державного сектору. Економіка і управління. 2018. № 2(78). С. 125-135

5. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

6. Основні нормативно-правові акти з бухгалтерського обліку та фінансової звітності: URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/accounting>

7. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja>

8. Практичний посібник «Облік і звітність: теоретичні та практичні аспекти» розроблено експертами Проєкту «ЄС для підсилення державних фінансових систем місцевих урядів» за підтримки Європейського союзу. https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/576/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%9E%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA_%D1%96_%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C.pdf

9. Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку в державному секторі URL: <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja>

10. Slobodyanik Y., Zdyrko N., Kuzyk N., Sysiuk S., Benko I. Audit of public finances: methodological issues and the case of Ukraine Vol. 13 No. 3 (2022): Independent Journal of

11. Semenushina N., Sysiuk S., Shevchuk K., Petruk I., Benko I. Institutionalism in Accounting: a Requirement of the Times or a Mechanism of Social Pressure. *Independent Journal of Management & Production*, 11(9), 2516-2541. DOI: <http://dx.doi.org/10.14807/ijmp.v11i9.1440>. (Web of Science, Scopus)

12. Aggestam Pontoppidan, C., & Brusca, I. (2016). The first steps towards harmonizing public sector accounting for European Union member states: Strategies and perspectives. *Public Money & Management*, 36(3), 181–188.

13. Baskerville, R., & Grossi, G. (2019). Globalization of accounting standards: Observations on neo-institutionalism of IPSAS. *Public Money & Management*, 39(2), 95–103.

14. Brusca, I., Caperchione, E., Cohen, S., & Manes Rossi, F. (2018). IPSAS, EPSAS and other challenges in European public sector accounting and auditing. In E. Ongaro & S. Van Thiel (Eds.), *The Palgrave handbook of public administration and management in Europe* (pp. 165– 185). Basingstoke, UK: Palgrave.

ГАЛУЗЕВИЙ БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

3.6. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Блакитна Г.В. Гладій І.О., О.М. Дзюба, О.Т. Бровко. Бухгалтерський облік в торгівлі та ресторанному господарстві: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 288 с.

2. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності [Електронний ресурс] : наук.-допом. бібліогр. покажч. / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ф-т економіки та упр., Бібліотека; уклад. Л. Дейнека; упоряд. М. Б. Кулинич. - Луцьк, 2017. – 271 с.

3. Гура Н.О. облік видів економічної діяльності: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 320 с.

4. Добрава Н.В. Основи бізнесу: навчальний посібник / Добрава Н.В., Осипова М.М. Одеса: Бондаренко М. О., 2018. 305 с.

5. Валентина Максимова, Зінаїда Кузіна, Лілія Стиренко, Тамара Степова. Облік в галузях економіки: навчальний посібник : навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 496 с.

6. Марчук У.О., Гуцаленко Л.В., Мельянова Л.В. Облік і звітність суб'єктів малого бізнесу: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 408 с.

7. Михайлов М. Г., Телегунь М. І., Кадацька А. М., Баранік О. О. Бухгалтерський фінансовий облік в сільськогосподарських підприємствах : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2018. 469 с.

8. Подолянчук О.А., Коваль Н.І., Гудзенко Н.М. Облік в фермерських господарствах: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2020. 375 с.

9. Сльозько Т.М. Бухгалтерський облік в умовах інституційних перетворень. Київ: «Центр учбової літератури», 2017. 304 с.

10. Сук Л.К., Сук П.Л. Облік продукції сільськогосподарського виробництва (розділ 3.1) // Перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в умовах інноваційних інформаційних технологій / Є.А. Карпенко, О.В. Карпенко, А.І. Мілька [та ін.]. Полтава : ПУЕТ, 2021. 440 с.

11. Сук П.Л. Бухгалтерський облік в галузях національного господарства: Навчальний посібник. К.: Каравела, 2018. 368 с.